

แนวทางการปฏิบัติราชการระหว่าง
ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง
กับศาลชั้นต้น(ในระหว่างที่ยังไม่เปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค)

เขตอำนาจศาล

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง มีเขตตลอดกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี และโดยที่ขณะนี้ยังมีได้เปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคในท้องที่ใด ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง จึงมีเขตครอบคลุมทั่วราชอาณาจักร ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๒๑ โดยมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีตามมาตรา ๓ ดังต่อไปนี้

๑. คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น หรือความผิดอื่นอันเนื่องมาจากการประพฤติมิชอบ

๒. คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลที่กระทำความผิดฐานฟอกเงินที่เกี่ยวข้องกับความผิดตาม (๑) หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ กฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ หรือกฎหมายอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

๓. คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษบุคคลในความผิดเกี่ยวกับการเรียก รับ ยอมจะรับ หรือให้ ขอให้ รับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด หรือการใช้กำลังประทุษร้าย ชูเชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือใช้อิทธิพลเพื่อบังคับใจหรือข่มขืนใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ ไม่กระทำการหรือประวิงการกระทำใดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น

๔. คดีอาญาที่ฟ้องขอให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดให้เป็นคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

๕. คดีอาญาที่ฟ้องขอให้ลงโทษบุคคลที่ร่วมกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลตาม (๑) ถึง (๔) ไม่ว่าในฐานะตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้สมคบ

๖. คดีเกี่ยวกับการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินและเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีและเอกสารดังกล่าวด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

๗. คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

๘. กรณีที่มีการขอให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาอย่างหนึ่งอย่างใดก่อนยื่นฟ้อง หรือยื่นคำร้องขอตาม (๑) ถึง (๗)

คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง

ในระหว่างที่ยังไม่ได้มีการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค ดังในปัจจุบัน เพื่อให้การดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่เกิดในเขตท้องที่ดังกล่าวเป็นไป ด้วยความเรียบร้อย อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. ๒๕๕๙ อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติ มิชอบกลางจึงแต่งตั้งให้ศาลชั้นต้นที่อยู่ในเขตท้องที่ซึ่งยังไม่ได้เปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริต และประพฤติมิชอบภาคมีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาดังต่อไปนี้สำหรับคดีซึ่งเกิดในเขต ท้องที่ของศาลชั้นต้นนั้นแทน เว้นแต่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

กระบวนการพิจารณาก่อนฟ้อง

การยื่นคำร้องขอออกหมายจับ ขออออกหมายค้น การขอผิดฟ้อง ผากขัง และปล่อยชั่วคราว

การยื่นคำร้องขอออกหมายจับ ขออออกหมายค้น ขอได้ที่ศาลอาญาคดีทุจริตและ ประพฤติมิชอบกลางหรือศาลชั้นต้นแห่งท้องที่ที่จะทำการจับหรือค้น ตามข้อบังคับของประธาน ศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๘ วรรคหนึ่งส่วนการขอผิดฟ้อง การฝากขังการออกหมายขัง การปล่อยชั่วคราวรวมถึง การสั่งบังคับตามสัญญาประกัน ศาลชั้นต้นมีอำนาจสั่งได้เหมือนคดีธรรมดา (โดยการขอ หมายจับหรือหมายค้น การขอผิดฟ้องฝากขัง และการปล่อยชั่วคราว ให้ศาลชั้นต้นจัดทำ สำนวนขึ้นเหมือนคดีธรรมดา แต่การให้หมายเลขคดีควรมีอักษรย่อ “ท” กำกับเพื่อให้รู้ว่าเป็น คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งเมื่อมีการฟ้องคดีแล้ว ให้ศาลชั้นต้นจัดทำสำเนาส่งไปศาลอาญา คดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางพร้อมคำฟ้องด้วย)

หมายเหตุ การขอหมายค้นและหมายจับในกรุงเทพมหานคร ให้ร้องขอ ต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางส่วนการขอหมายค้นและหมายจับในจังหวัด สมุทรปราการจังหวัดสมุทรสาครจังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี จะร้องขอต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางหรือศาลชั้นต้นที่มีเขตอำนาจเหนือ ท้องที่นั้นก็ได้

การตรวจรับคำฟ้องกรณีและผู้เสียหายเป็นโจทก์

- ตรวจรับคำฟ้องเพื่อส่งต่อไปยังศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง โดยให้โจทก์ทำสำเนามาให้เพียงพอแก่องค์คณะและคู่ความ ตามมาตรา ๑๐ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.๒๕๕๙ (ลงสมุดคุมโดยจัดแจ้งชื่อโจทก์จำเลยและวันที่ยื่นฟ้อง)

- ส่งคำฟ้องไปยังศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางทางโทรสารหรือทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

ศาลชั้นต้นสั่งในคำฟ้องว่า

“ส่งคำฟ้องไปยังศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางทางโทรสาร/จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ นัดฟังคำสั่งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง วันที่...”(๗ วันทำการ) ส่วนเอกสารที่เกี่ยวข้อง(ถ้ามี)ให้รีบดำเนินการจัดส่งโดยทันที (เช่น ส่งทางไปรษณีย์ เป็นต้น)

- เมื่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางมีคำสั่งแล้ว จะจดยางงานกระบวนการพิจารณาแจ้งคำสั่งไปยังศาลชั้นต้นทางโทรสารหรือทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อแจ้งให้โจทก์ทราบและส่งหมายนัดไต่สวนมูลฟ้องให้จำเลยส่วนกรณีพิพาทชายกฟ้อง หรือไม่ประทับฟ้องจะส่งคำพิพากษาหรือคำสั่งไปให้ศาลชั้นต้นเพื่อแจ้งให้โจทก์ทราบ

- เตรียมระบบการสืบพยานทางจอภาพหรือห้องพิจารณาเพื่อการไต่สวนมูลฟ้องตามที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางร้องขอ

(สำหรับคดีที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี จะต้องยื่นคำฟ้องต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางเท่านั้น)

ชื่อศาลในคำคู่ความ

ให้ระบุชื่อศาลในคำฟ้อง คำให้การ คำร้อง และคำแถลงว่า “ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง (ศาลชั้นต้น.....)”

การลงเลขคดีในคำคู่ความ

ให้ศาลชั้นต้นแยกสารบบความคดีที่ฟ้องออกจากสารบบความปกติ และให้ลงเลขคดีที่ยื่นต่อศาลชั้นต้นเป็นเลขคดีพิเศษของศาลชั้นต้นเอง กำกับบนमुखวาเหนือช่องหมายเลขคดีดำ โดยให้ใช้อักษรย่อ “ศอท. /.....” หรือ “ศอร. /.....” ในคดีที่ยื่นเป็นคำร้อง

การขอสืบพยานก่อนฟ้องคดี

เมื่อศาลชั้นต้นได้รับคำร้องขอสืบพยานล่วงหน้า ให้ตรวจรับคำร้องเพื่อส่งไปยังศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางโดยเร็ว

ศาลชั้นต้นสั่งในคำร้องว่า

-ส่งคำร้องไปยังศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางทางโทรสาร/จดหมายอิเล็กทรอนิกส์โดยเร็ว รอฟังคำสั่ง

เมื่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางมีคำสั่งแล้วจะจดยางานกระบวนการพิจารณาแจ้งคำสั่งไปยังศาลชั้นต้นเพื่อแจ้งคำสั่งให้โจทก์ทราบ ทางโทรสารหรือทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โดยจะกำหนดให้สืบพยานไว้ก่อนทางจอภาพ(Video Conference) หรือให้ศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาแทนก็ได้

การตรวจรับคำฟ้องกรณีที่หน่วยงานรัฐเป็นโจทก์

๑. ตรวจรับคำฟ้องให้โจทก์จัดทำสำเนาคำฟ้องมาให้เพียงพอแก่องค์คณะตามมาตรา ๑๐ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบฯ สำนักงานการสอบสวนหรือสำนักงานการไต่สวนข้อเท็จจริงเพื่อส่งต่อไปยังศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง (ลงสมุดคุมโดยจดแจ้งชื่อโจทก์จำเลยและวันที่ยื่นฟ้อง)และให้ทำรายงานข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคดี

๒. จัดทำรายงานข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคดี โดยมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) จำเลยมาศาลหรือไม่ ถ้าไม่มา จำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วหรือไม่

(๒) จำเลยได้รับสำเนาคำฟ้องแล้วหรือไม่

(๓) มีการตั้งทนายความให้จำเลยหรือไม่

(๔) จำเลยยื่นคำให้การหรือไม่

(๕) มีสำนักงานการผิดฟ้อง ผากซัง หรือไม่

(๖) รายการเอกสารที่ส่งให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง

๓. ส่งคำฟ้อง สำนักงานการสอบสวนหรือสำนักงานการไต่สวนข้อเท็จจริง สำนักงานการผิดฟ้อง ผากซัง (ถ้ามี) คำให้การจำเลย (ถ้ามี) พร้อมทั้งรายงานข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคดีไปศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ทางโทรสารหรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์

หมายเหตุ หลังจากประทับฟ้อง ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางจะนัดตรวจสอบ

พยานหลักฐานเบื้องต้นภายใน ๗ วันทำการ

คำสั่งของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง

๑.ไม่ประทับฟ้อง (อาจเป็นเพราะไม่ใช่คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ/โจทก์ไม่ส่งตัวจำเลยมาพร้อมฟ้อง) แจ้งคำสั่งให้โจทก์ทราบ

๒.นัดไต่สวนมูลฟ้อง (อาจเป็นกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือพนักงานอัยการเป็นโจทก์ก็ได้) แจ้งคำสั่งให้โจทก์และจำเลยทราบ

เมื่อศาลชั้นต้นได้รับรายงานกระบวนการพิจารณาแจ้งคำสั่งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางกำหนดวันเวลา และศาลที่จะนั่งไต่สวนมูลฟ้องและพิจารณาโดยทางโทรสารแล้วให้จดยางานกระบวนการพิจารณาหรือสั่งในสำเนาหนังสือนำส่งทางโทรสารว่า

“เนื่องจากศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง กำหนดให้นัดไต่สวนมูลฟ้องที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง / ศาลชั้นต้น..... ในวันที่ เวลา นาฬิกาจึงแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้โจทก์ทราบ

ออกหมายแจ้งวันนัดและคำสั่งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง และส่งสำเนาคำฟ้องให้จำเลยทราบ โดยให้โจทก์นำส่งภายใน ๗ วัน การส่งให้ใช้วิธี.....” (ระบุตามที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางกำหนด)

ในการออกหมายแจ้งคำสั่งให้จำเลยควรมีข้อความว่า

“เนื่องจากโจทก์ฟ้องท่านเป็นจำเลยในคดีนี้ มีรายละเอียดตามสำเนาคำฟ้องที่ส่งมาพร้อมหมายนี้และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง กำหนดให้นัดไต่สวนมูลฟ้องวันที่ เวลา นาฬิกา ที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง/ศาลชั้นต้น..... โดยระบบการประชุมทางจอภาพ (Video Conference) จึงแจ้งมาเพื่อทราบ”

๓.ประทับฟ้อง ตั้งทนายความและสอบคำให้การจำเลย

- **รับสารภาพ** พิพากษาและออกหมาย

เมื่อศาลชั้นต้นได้รับโทรสารหรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แจ้งรายงานกระบวนการพิจารณาและคำพิพากษาจากศาลอาญาคดีทุจริตฯกลาง และอ่านคำพิพากษาให้คู่ความฟังแล้วให้จดยางานกระบวนการพิจารณาว่า

“นัดฟังคำพิพากษาวันนี้ โจทก์ จำเลยมาศาล

อ่านคำพิพากษาให้คู่ความฟังแล้ว บังคับตามคำพิพากษา

ให้ส่งโทรสารหรือจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แจ้งรายงานกระบวนการพิจารณาฉบับนี้ไปยังศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางทันทีและส่งสำนวนไปยังศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางโดยเร็ว สำหรับเอกสารที่จัดทำขึ้นที่ศาลนี้(เช่น รายงานกระบวนการพิจารณา ใบเสร็จรับเงินค่าปรับ เอกสารเกี่ยวกับการปล่อยชั่วคราว หมายขัง หมายกักขัง หมายจำคุก หมายปล่อย และเอกสารเกี่ยวกับกรณีผิดสัญญาประกัน)ให้ถ่ายสำเนาส่งให้ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ส่วนต้นฉบับให้เก็บไว้ที่ศาลนี้”

- **ปฏิเสธ** นัดตรวจพยานหลักฐานและโอนตัวจำเลย

การบังคับตามคำพิพากษา

ทางปฏิบัติศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางจะขอให้ศาลชั้นต้นบังคับตามคำพิพากษาแทนศาลชั้นต้นจึงมีอำนาจรับชำระค่าปรับ ออกหมายกักขังแทนค่าปรับ หมายจำคุก ปล่อยชั่วคราวระหว่างอุทธรณ์ รวมทั้งมีหนังสือถึงพนักงานคุมประพฤติ เพื่อดำเนินการตามคำพิพากษา